

Rapport

Rapport over een klacht over de politiechef van de regionale eenheid Limburg.

Datum: 2 december 2013

Rapportnummer: 2013/189

Klacht

Verzoeker werd op 21 augustus 2011 achternagezeten door de politie Limburg omdat hij werd verdacht van een (poging tot) inbraak. Verzoeker, destijds 16 jaar oud, klaagt erover dat op het moment dat hij te voet werd achtervolgd er meerdere schoten (op hem) zijn gelost door politieambtenaren X en Y.

Wat is er gebeurd?

In de vroege morgen van 21 augustus 2011, rond 6.00 uur, komt er bij de politiemeldkamer een melding binnen van een inbraak in een woning. Twee daders zouden hierbij betrokken zijn. De twee zijn op de fiets weggevlucht, waarvan één verdachte op een oranje BMX-crossfiets rijdt.

Politieambtenaren X en Y krijgen de opdracht van de meldkamer om naar de betreffende woning te gaan. Onderweg zien zijn twee personen fietsen, waarvan er een (naar later blijkt verzoeker) op een oranje BMX-fiets. Omdat de fietsers zich splitsen wordt de achtervolging ingezet op verzoeker. Op enig moment komt verzoeker ten val en rent hij hard weg. Politieambtenaren X en Y achtervolgen verzoeker te voet over een parkeerplaats, een grasveld en door struikgewas. Daarbij roepen X en Y meermalen dat verzoeker moet stoppen omdat er anders wordt geschoten. Politieambtenaar Y lost twee waarschuwingsschoten. Omdat verzoeker niet stopt maar door blijft rennen, schieten beide politieambtenaren elk een aantal malen gericht op de benen van verzoeker. Verzoeker wordt, zoals achteraf blijkt, niet geraakt. Omdat verzoeker uit het zicht verdwijnt tussen dicht op elkaar groeiende bosschages wordt de achtervolging gestaakt. Verzoeker houdt zich op dat moment liggend schuil in de bosschage. Als hij een paar uur later te voorschijn komt wordt dit direct opgemerkt door de politie, die op dat moment naarstig naar hem en zijn mogelijke mededader op zoek was in verband met eventuele verwondingen door de politiekogels.

Verzoeker is in maart 2012 door de rechtbank veroordeeld wegens poging tot inbraak in de betreffende woning. Dit vonnis is onherroepelijk.

Verzoeker heeft een klacht ingediend over het politieoptreden. De klachtencoördinator van de politie Limburg-Zuid deelde verzoeker mee dat de hoofdofficier van justitie onderzoek had gedaan naar het schietincident. De hoofdofficier kwam kort gezegd tot het oordeel dat de betrokken politieambtenaren geen verwijt trof en dat de zaak tegen hen werd geseponeerd. Gelet op deze conclusie besloot de klachtencoördinator de klacht van verzoeker buiten beschouwing te laten.

Verzoeker kan zich hier niet in vinden. Te meer nu hij - ondanks meerdere verzoeken door zijn raadsman aan de politie en het Openbaar Ministerie - nooit inzage heeft gehad in de stukken over het schietincident. Hij wil graag weten wat er precies is gebeurd.

Bevindingen

Verklaring verzoeker

Verzoeker geeft aan dat hij op de bewuste morgen al rijdend op zijn oranje BMX-fiets een politieauto is tegengekomen die met gedoofde lichten reed. De politieauto is tegen zijn fiets aangereden, waardoor hij is omgevallen en hevig geschrokken is weggerend. Verzoeker heeft de politieambtenaren horen roepen "halt of ik schiet", maar toen hij wilde stoppen met rennen, hoorde hij een kogel langs zich heen fluiten. Daarop is hij nog heviger geschrokken weggerend, waarbij nog vier à vijf keer op hem is geschoten. Verzoeker geeft aan dat de schoten die op hem zijn gelost veel indruk op hem hebben gemaakt. Nog steeds heeft hij er last van, en wil hij graag weten wat er precies is gebeurd.

Proces-verbaal meldkamerverkeer.

Op 27 december 2011 werd er een proces-verbaal op ambtseed opgemaakt met daarin de inhoud van het meldkamerverkeer.

Gesprek tussen aangeefster (meldster) en centralist van de meldkamer:

Meldster: "en ze hebben bedreigd om morgen terug te komen"

Centraliste: "hebben ze u bedreigd?"

Meldster: "ja, mijn man is achter ze aangerend, ik had hem gewaarschuwd niet te doen, maar hij is achter ze aangerend."

Centraliste: (schrijft c.q. typt kennelijk) "...man van meldster bedreigd dat ze..."

Het volgende wordt door de centrale doorgegeven aan de patrouilles:

"Een heterdaad inbraak woning nu gaande (...adres) te (...plaats)."

en vervolgens enige minuten later:

"Hebben de man van meldster bedreigd enne ze hadden al aangegeven om morgen terug te komen."

Verklaring politieambtenaar Y

Y verklaarde dat hij samen met X nachtdienst had en ze die nacht reden in een opvallend dienstvoertuig. Van de meldkamer kregen zij de opdracht naar de woning van Q te rijden omdat daar een inbraak had plaatsgevonden waarbij de inbrekers door de bewoners waren overlopen. Een van de inbrekers was donker gekleed en verplaatste zich op een oranje BMX-fiets. De andere dader was geheel in het zwart gekleed en verplaatste zich

met een zwarte fiets. Terwijl Y en X naar de woning reden kregen zij van de meldkamer door dat de bewoners door de inbrekers met de dood waren bedreigd, en dat zij hadden bedreigd om morgen terug te komen. Y verklaarde dat hij twee personen op fietsen zag rijden die voldeden aan het signalement. Toen zij de agenten zagen verhoogden zij hun snelheid, kennelijk met als doel om te vluchten, aldus Y. De twee personen splitsen zich, waarop de politieambtenaren de achtervolging inzetten op de jongen op de oranje BMX-fiets, naar later zou blijken verzoeker. Volgens Y liet verzoeker op een gegeven moment zijn fiets vallen of verzoeker zou ook zelf ten val zijn gekomen. Verzoeker rende weg, waarop Y en X achter hem aanrenden. Terwijl verzoeker wegrende over de parkeerplaats liet hij nog iets vallen of hij gooide iets weg, waaronder zijn basebalcap, kleding en de rugtas die hij om had. Y verklaarde dat hij, toen hij over de parkeerplaats achter verzoeker aanrende tweemaal hard heeft geschreeuwd "staan blijven of ik schiet!". Hij had zijn vuurwapen al ter hand genomen. De afstand tussen hem en verzoeker bedroeg toen naar schatting ongeveer 5 meter. Volgens Y moet verzoeker deze waarschuwing wel gehoord hebben. Aan het einde van de parkeerplaats gekomen, maakte verzoeker aanstalten om de X-weg over te steken. Hierop heeft Y nogmaals twee keer geschreeuwd "staan blijven of ik schiet". De afstand tussen verzoeker en Y bedroeg nog steeds 5 meter. Verzoeker negeerde de waarschuwingen en bleef doorrennen. Y gaf aan dat hij de leeftijd van verzoeker schatte op 20 jaar en dat hij hem nooit eerder had gezien. Voor Y gold verzoeker als verdachte van een woninginbraak.

Verzoeker stak de weg over waar bosschages waren. Aanvankelijk is het een soort grasveldje, maar de begroeiing wordt steeds hoger en dan worden het op een gegeven moment bosschages.

Verzoeker rende volgens Y het grasveld op, richting de bosschages. Toen Y ook de weg over was gestoken en op het grasveld kwam, riep hij nogmaals "politie staan blijven!". Verzoeker rende door en negeerde de waarschuwing. Y gaf hierop een waarschuwingsschot. Dit was een luide knal die verzoeker wel gehoord moet hebben. Ongeveer drie seconden later heeft Y nogmaals "staan blijven" geroepen en een tweede waarschuwingsschot gegeven. Verzoeker bleef doorrennen en was inmiddels aangekomen aan het einde van het grasveldje en hij begaf zich in de aansluitende begroeiing. De begroeiing bestond uit struikgewas tot op ongeveer heuphoogte. Verspreid tussen het struikgewas stonden jonge boompjes met dunne stam. Het was op dat moment licht en Y gaf aan dat hij verzoeker goed kon zien.

Verzoeker rende het struikgewas in, waarop Y met zijn dienstpistool een gericht schot op de benen van verzoeker heeft afgevuurd. Y gaf aan dit te hebben gedaan om verzoeker te kunnen aanhouden als verdachte van een woninginbraak. Y verklaarde dat hij niet weet of hij verzoeker in zijn benen of ergens in zijn lichaam had geraakt, maar hij zag dat verzoeker bleef doorrennen. Het struikgewas werd dichter en ging over in bomen die dichter op elkaar stonden. Y gaf aan dat hij verzoeker toch goed kon zien. De afstand tussen hem en verzoeker bedroeg ongeveer 8 tot 12 meter. Wederom heeft Y een gericht

schot op de benen van verzoeker afgevuurd ten einde hem te kunnen aanhouden. Y gaf aan niet te weten of hij verzoeker had geraakt, maar hij zag dat verzoeker bleef doorrennen. Tussen het eerste en tweede schot zat naar schatting ongeveer 2 à 3 seconden. Verzoeker rende met een zigzag beweging tussen de bomen door, volgens Y om de schoten te ontwijken. Verzoeker rende vervolgens de bosschages in, welke dicht begroeid en hoog waren. Het was erg moeilijk om hier doorheen te rennen. Toen verzoeker eenmaal in de dichtbegroeide bosschage was gerend, kon Y hem niet meer zien. Hierop heeft Y zijn dienstpistool in zijn holster geborgen. Nadat Y zich een weg door de bosschage had gebaand, kwam hij uit bij een greppel met daarachter een talud, dat eveneens dicht begroeid was. Y is op het talud gekomen, waar hij vrij zicht had. Verzoeker zag hij echter niet meer. Nagenoeg tegelijkertijd kwam collega X ook aan boven op het talud. Y gaf aan dat hij gedurende de achtervolging X vanuit zijn ooghoeken heeft gezien en dat hij gezien en gehoord heeft dat X ook heeft geschoten. Waar en wanneer X precies heeft geschoten weet Y niet meer, behalve dan dat zij niet in elkaars vuurlijn zijn geweest.

Y verklaarde dat hij tweemaal door zijn portofoon kenbaar had gemaakt dat hij had geschoten. De eerste keer toen hij een van de twee waarschuwingsschoten had gelost, en de tweede keer toen hij boven aan het talud was gearriveerd. Toen heeft hij kenbaar gemaakt dat hij gericht had geschoten en dat hij niet wist of de verdachte was geraakt. X en Y zijn dezelfde weg, dus door alle bosschages en begroeiingen, teruggelopen naar hun dienstvoertuig dat nog onbeheerd op de parkeerplaats stond. Daar aangekomen zagen zij de spullen nog liggen die verzoeker had weggegooid.

Verklaring politieambtenaar X

X verklaarde dat hij die bewuste nacht samen met collega Y nachtdienst had en dat zij in een opvallend dienstvoertuig rondreden. X bestuurde de dienstauto. Omstreeks 6 uur kregen zij een melding dat er een woninginbraak had plaatsgevonden waarbij de twee verdachten waren overlopen door de bewoners. De bewoners werden bedreigd en de verdachten hadden gezegd dat ze de volgende dag terug zouden komen. De jongens waren gevlucht op fietsen. Een van deze fietsen was een oranje gekleurde BMX-fiets.

X verklaarde voorts dat zij op een gegeven moment twee fietsers zagen, waarvan één fietste op een oranje BMX-fiets (naar later bleek verzoeker). X gaf aan dat hij de personen op de fiets niet kende. Hij reed achter de fietsers aan en haalde ze vrij snel in. De andere verdachte fietste de bosschages in. X verklaarde de verdachten niet vanuit de auto te hebben aangeropen, en ook geen optische of geluidsignalen te hebben gevoerd.

X verklaarde vervolgens dat hij zich gericht heeft op verzoeker op de oranje BMX-fiets, nu de andere fietser de bosschages was ingereden. Hij is achter verzoeker aangereden en zag dat verzoeker tegen een verhoogde middengeleider in de weg aanreed. Verzoeker kwam ten val en vluchtte te voet weg over een naastgelegen parkeerplaats. Y stapte hierop uit en zette te voet de achtervolging in, gevolgd door X. X zag dat verzoeker

halverwege de parkeerplaats zijn petje op de grond gooide. Hij verklaarde verzoeker constant in het zicht te hebben gehad. X hoorde Y met luide stem roepen " politie, blijf staan of ik schiet". Y had toen zijn vuurwapen ter hand genomen en hield dit met gestrekte arm in de richting van verzoeker. X had toen zijn vuurwapen nog in zijn holster. X verklaarde dat verzoeker niet reageerde op het aanroepen van Y en gewoon bleef doorrennen. X zag dat verzoeker zijn rugzak van zijn rug afdeed en op de grond liet vallen. Dit was nadat ze de parkeerplaats waren overgerend. X schatte de afstand tussen hem en verzoeker ongeveer vijf meter. Ter hoogte van een woonwagenkampje heeft X geroepen "politie, blijf staan of ik schiet". X rende toen voorop, Y rende achter hem. Verzoeker sprong een sloot over en rende een grasveld op. Nadat X ook enige meters het grasveld was opgerend hoorde hij twee schoten kort achterelkaar. Het geluid kwam van achter hem en hij ging er van uit dat Y de schoten had gelost. X wist niet of het waarschuwingsschoten waren of dat Y gericht had geschoten. Verzoeker was volgens X niet geraakt door de schoten, want hij reageerde in het geheel niet. Kort nadat X de schoten had gehoord heeft hij zijn wapen ter hand genomen. Hij heeft zijn wapen gericht op de benen van verzoeker en een schot gelost. X zag dat verzoeker hier niet op reageerde.

X gaf aan dat hij geschoten had omdat er sprake was van een woninginbraak waarbij de bewoners de verdachten, waaronder verzoeker, hadden overlopen. Daar kwam bij dat de verdachten de bewoners hadden bedreigd. Omdat de afstand tussen X en verzoeker steeds groter werd en verzoeker zich hierdoor aan zijn aanhouding dreigde te onttrekken, en ook omdat verzoeker niet eerder reageerde op de twee schoten gelost door Y, besloot X gericht te schieten. Volgens X was deze keuze niet ingegeven door de eerder door Y geloste schoten.

Vlak voordat verzoeker de bosschages inliep, hoorde X dat er rechts achter hem nog een schot werd gelost. Ook op dit schot reageerde verzoeker niet en hij rende de bosschages in. X gaf aan dat hij meerdere malen tot het moment dat hij het eerste schot loste heeft geroepen "politie, staan blijven of ik schiet". Na het lossen van het eerste schot heeft X verzoeker niet meer aangeroepen. Wel bleef Y verzoeker aanroepen, aldus X.

X achtervolgde verzoeker de bosschages in. Na tien tot vijftien meter zag hij verzoeker een talud oplopen. X verklaarde dat hij nogmaals een gericht schot op de benen van verzoeker heeft gelost. De afstand tussen hem en verzoeker bedroeg ongeveer 8 meter. Vrijwel direct daarna hoorde hij dat er achter hem nog een schot gelost werd. Wederom had dit geen effect op verzoeker, hij vluchtte verder. Toen X bovenop het talud kwam zag hij verzoeker een sloot oversteken. Op het moment dat verzoeker uit de sloot kwam heeft hij voor de derde keer gericht op de benen van verzoeker geschoten. De afstand tussen hem en verzoeker bedroeg toen ongeveer 15 meter. Na het lossen van dit schot heeft X zijn dienstwapen weer in zijn holster geborgen. Hij is nog achter verzoeker aangerend, maar het was donker en verzoeker was uit het zicht verdwenen.

X verklaarde nog dat ter hoogte van het grasveld en de (eerste) sloot er straatverlichting aanwezig was. In de bosschages was het schemerdonker. Zowel X als Y hebben tijdens de achtervolging geen zaklamp gebruikt. Het was droog die nacht, het had niet geregend.

X gaf aan dat hij de hele achtervolging rustig is gebleven en alle beslissingen bewust had genomen.

Onderzoek door hoofdofficier van justitie

Op 17 januari 2012 heeft de hoofdofficier van justitie zich uitgelaten over dit schietincident. Zij liet onder meer het volgende weten.

Uit het onderzoek uitgevoerd door het Openbaar Ministerie bleek dat de regionale politiemeldkamer was gebeld door aangeefster, waarin zij aangaf dat de inbrekers "hadden bedreigd om morgen terug te komen". Op de vraag van de centraliste of er sprake was van een bedreiging antwoordde aangeefster " ja, mijn man is achter ze aangerend". Uit verder onderzoek is echter gebleken dat de familie niet is bedreigd door de inbrekers, aldus de hoofdofficier.

Volgens de hoofdofficier mochten de betrokken politieambtenaren X en Y op grond van de inhoud van de melding die zijn ontvingen van de meldkamer, er van uitgaan dat er sprake was van de situatie als bedoeld in artikel 7, lid 1 onder b van de Ambtinstructie (zie Achtergrond, onder I.). Uit de opgemaakt processen-verbaal blijkt dat de betrokken politieambtenaren op een zorgvuldige en proportionele wijze hebben gereageerd, aldus de hoofdofficier.

De hoofdofficier vervolgt dat uit onderzoek naar het plaatsgevonden meldkamerverkeer blijkt dat de centraliste op grond van de inhoud van de melding van aangeefster kennelijk heeft geconcludeerd dat er sprake was van een bedreiging. De hoofdofficier komt echter tot de conclusie dat er sprake is geweest van een spraakverwarring omtrent het begrip "bedreigd" waarbij de centraliste onvoldoende heeft doorgevraagd. Dit laat onverlet dat de politieambtenaren X en Y uit mochten gaan van de berichtgeving van de meldkamer en dat er gelet op de aard van de melding direct optreden gewenst was. Het feit dat achteraf blijkt dat er geen sprake was van de situatie als bedoeld in artikel 7, lid 1 onder b van de Ambtsinstructie kan niet aan de politieambtenaren worden toegerekend, aldus de hoofdofficier.

Reactie politiechef.

Op 20 augustus 2013 liet de politiechef weten dat de officier van justitie (de No begrijpt hoofdofficier van justitie) een onafhankelijk oordeel heeft gegeven over de rechtmatigheid en proportionaliteit van het toegepaste geweld. De politiechef bleef dan ook bij zijn eerdere beslissing de klacht van verzoeker buiten behandeling te laten.

Beoordeling.

Het evenredigheidsvereiste houdt in dat de overheid een middel kiest om haar doel te bereiken dat in evenredige verhouding staat tot dat doel. Het evenredigheidsvereiste brengt onder meer mee dat de aanwending van geweldsmiddelen in overeenstemming dient te zijn met de eisen van gematigdheid en evenredigheid.

Artikel 7 van de Ambtsinstructie geeft het kader aan waarbinnen een politieambtenaar zijn wapen mag gebruiken. Voor deze casus is van belang dat dit is toegestaan wanneer een persoon vlucht voor zijn aanhouding, wordt verdacht van het plegen van een misdrijf waarop een gevangenisstraf van vier jaar of meer is gesteld én dat een ernstige aantasting vormt van de persoonlijke levenssfeer. Valt een woninginbraak hier onder?

De Nota van toelichting op de ambtsinstructie (zie Achtergrond, onder II.) geeft hier verdere duidelijkheid over. Hieruit volgt dat een "koude" woningbraak niet genoeg is om –simpel gezegd - te mogen schieten. De Nota stelt nadere eisen. In de Nota staat te lezen dat het gebruik van een vuurwapen ter aanhouding van een inbreker of insluiper die tijdens de voor de nachtrust bestemde uren op heterdaad wordt betrapt in een bewoonde woning, slechts is geoorloofd in die gevallen waarbij de bewoners (mogelijk) thuis zijn en er sprake is van (het vermoeden van) uitgeoefend geweld of dreiging tegen de bewoners of (dreiging met) geweld tegen de politieambtenaar.

Er was in dit geval derhalve geen sprake van een situatie waarbij het op grond van de ambtsinstructie was toegestaan om te schieten. Immers, verzoeker en zijn mededader hadden de bewoner niet bedreigd met geweld. Er zou volgens de meldster enkel gedreigd zijn met de woorden dat "ze morgen terug zouden komen". Dit valt niet onder bedreiging met geweld te kwalificeren. Echter, de medewerkster van de meldkamer heeft wel aan de betrokken politieambtenaren doorgegeven dat de daders de bewoner hadden bedreigd. De politieambtenaren X. en Y. waren daardoor in de veronderstelling dat er voldaan was aan de in de nota van toelichting gegeven vereisten. De hoofdofficier van justitie redeneert dat een dergelijke omissie in de meldkamer niet kan worden toegerekend aan de politieambtenaren X. en Y. En de politiechef laat vervolgens de klacht van verzoeker hierover buiten behandeling. Hiermee wordt miskend dat bij klachtbehandeling een gedraging wordt toegerekend aan de politie als organisatie.

Het gebruik van het politiewapen is het zwaarst mogelijke geweldmiddel dat de politie kan toepassen. Vaststaat dat in dit geval niet had mogen worden geschoten. De Nationale ombudsman signaleert dat de wijze waarop in dit geval in de achtervolging het dienstwapen is gebruikt grote gevaren oplevert en nauwelijks effectief is als het gaat om het aanhouden van een dader. Het schieten op verzoeker ter aanhouding is naar het oordeel van de Nationale ombudsman een te zwaar middel geweest om het doel, de

aanhouding, te bereiken. Dat is een ernstige constatering. Oorzaak hiervan is een communicatiefout. Een fout die wellicht de betrokken politieambtenaren niet persoonlijk kan worden aangerekend, maar naar het oordeel van de Nationale ombudsman wel de politieorganisatie. Dergelijke fouten die vergaande consequenties met zich mee kunnen brengen, zoals het (dodelijk) raken van een verdachte, vragen om grondige zelfreflectie en actie richting, in dit geval, verzoeker. Van beide is de Nationale ombudsman niet gebleken. Dat het onderhavige schietincident ook een dodelijke afloop had kunnen hebben voor de jeugdige inbreker, blijkt wel uit het feit dat deze, ondanks vijf op de benen gerichte schoten, gelukkigerwijs niet zijn benen is geraakt. De Nationale ombudsman kan niet begrijpen dat zowel de hoofdofficier van justitie als de politiechef in deze gebeurtenis geen reden hebben gezien tot evaluatie. Immers naar het oordeel van de ombudsman waren uit dit voorval wel degelijk lessen te trekken. De Nationale ombudsman verwijst naar Aanbeveling 1 onderdeel E in zijn rapport "Verantwoord politiegeweld" van 2 juni 2013 (2013/055) voor het belang van leren uit incidenten en de daar aangehaalde literatuur.

Het had op de weg van de politiechef gelegen om verzoeker uitleg te geven over wat er die dag is gebeurd, althans in ruimere mate dan nu is gebeurd. Immers, voor verzoeker maakt het niet uit wie binnen de politieorganisatie de fout heeft gemaakt. Voor hem is van belang dat er wordt toegegeven dat het in de organisatie niet goed is gegaan, en dat hij hierin wordt erkend. In plaats daarvan heeft hij een brief ontvangen van de klachtcoördinator van de (destijds) politie Limburg-Zuid dat zijn klacht bij de politie buiten behandeling blijft. Hetgeen overigens volgens de hiervoor geldende bepalingen van de Algemene wet bestuursrecht (zie Achtergrond onder III.) niet mogelijk is.

De Nationale ombudsman heeft zich vervolgens verbaasd dat, ook na het instellen van het onderzoek door hem, de politiechef nog steeds geen noodzaak heeft gevoeld tot het geven van een inhoudelijke reactie. Juist het instellen van het onderzoek door de Nationale ombudsman gaf de politiechef nog een mogelijkheid om uitleg te geven over de situatie, mogelijke nuances te plaatsen, aan te geven of de politie interne maatregelen heeft genomen en actie te ondernemen richting verzoeker.

Alles overziend is de Nationale ombudsman van oordeel dat de politie van de regionale eenheid Limburg in strijd heeft gehandeld met het evenredigheidsvereiste.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de politiechef van de eenheid Limburg is gegrond wegens schending van het evenredigheidsvereiste.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman geeft de politiechef in overweging om het incident te evalueren en om aan te geven welke lessen hieruit zijn getrokken.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Achtergrond

Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en andere opsporingsambtenaren

Artikel 7

1. Het gebruik van een vuurwapen, niet zijnde een vuurwapen waarmee automatisch vuur of lange afstandsprecisievuur kan worden afgegeven, is slechts geoorloofd:

a. om een persoon aan te houden ten aanzien van wie redelijkerwijs mag worden aangenomen dat hij een voor onmiddellijk gebruik gereed zijnd vuurwapen bij zich heeft en dit tegen personen zal gebruiken;

b. om een persoon aan te houden die zich aan zijn aanhouding, voorgeleiding of andere rechtmatige vrijheidsbeneming tracht te onttrekken of heeft onttrokken, en die wordt verdacht van of is veroordeeld wegens het plegen van een misdrijf

1°. waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld, en

2°. dat een ernstige aantasting vormt van de lichamelijke integriteit of de persoonlijke levenssfeer, of

3°. dat door zijn gevolg bedreigend voor de samenleving is of kan zijn.

c. tot het beteugelen van oproerige bewegingen of andere ernstige wanordelijkheden, indien er sprake is van een opdracht van het bevoegd gezag en een optreden in gesloten verband onder leiding van een meerdere;

d. tot het beteugelen van militaire oproerige bewegingen, andere ernstige militaire wanordelijkheden of muiterij indien de militair van de Koninklijke marechaussee in opdracht van de minister van Defensie dan wel de officier van justitie te Arnhem belast met militaire zaken in gesloten verband onder leiding van een meerdere optreedt.

2. Het gebruik van het vuurwapen in de gevallen, bedoeld in het eerste lid, onder a en b, is slechts geoorloofd tegen personen en vervoermiddelen waarin of waarop zich personen bevinden.

3. In de gevallen, bedoeld in het eerste lid, onder a en b, wordt van het vuurwapen geen gebruik gemaakt, indien de identiteit van de aan te houden persoon bekend is en redelijkerwijs mag worden aangenomen dat het uitstel van de aanhouding geen onaanvaardbaar te achten gevaar voor de rechtsorde met zich brengt.

4. Onder het plegen van een misdrijf, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden mede begrepen de poging en de deelnemingsvormen, bedoeld in de artikelen 47 en 48 van het Wetboek van Strafrecht.

Nota van Toelichting

Onderdeel C (artikel 7)

Volgens artikel 7, eerste lid, van de Ambtsinstructie, zoals dat luidde voor de onderhavige wijzigingen, was het gebruik van een vuurwapen onder andere toegestaan in de volgende gevallen:

- a. ter aanhouding van een vuurwapengevaarlijk persoon;
- b. ter aanhouding van een persoon die zich aan zijn aanhouding of voorgeleiding tracht te onttrekken of heeft onttrokken en die wordt verdacht van of is veroordeeld wegens het plegen van een ernstig misdrijf, dat bovendien moet worden aangemerkt als een grove aantasting van de rechtsorde.

Het gebruik van de omschrijving «een ernstig misdrijf dat bovendien moet worden aangemerkt als een grove aantasting van de rechtsorde» bleek voor de dagelijkse praktijk niet duidelijk genoeg. Om die reden is de term ernstig misdrijf nader geobjectiveerd. Gekozen is voor aansluiting bij artikel 67 van het Wetboek van Strafvordering waardoor een ernstig misdrijf in ieder geval bedreigd moet zijn met een straf van vier jaren of meer.

Niet bij alle delicten met een strafbedreiging van vier jaren of meer is vuurwapengebruik toegestaan. Er moet sprake zijn van misdrijven die gericht zijn tegen de lichamelijke integriteit (bij voorbeeld een gewapende roofoverval, een zwaar zedendelict, gijzeling) of tegen de persoonlijke levenssfeer (bij voorbeeld een inbraak in een bewoonde woning al dan niet buiten aanwezigheid van de bewoner). Concreet betekent dit laatste dat het gebruik van het vuurwapen ter aanhouding van een inbreker of insluiper die tijdens de voor de nachtrust bestemde uren op heterdaad wordt betrap in een bewoonde woning, slechts is geoorloofd in die gevallen waarbij de bewoners (mogelijk) thuis zijn en sprake is van (het vermoeden van) uitgeoefend geweld of dreiging met geweld tegen de bewoners of (dreiging met) geweld tegen de politieambtenaar.

Voorts kunnen ook delicten die worden bedreigd met een straf van vier jaren of meer en waarbij het niet gaat om de aantasting van de lichamelijke integriteit of de persoonlijke levenssfeer, onder de delicten vallen waarbij gebruik van het vuurwapen gerechtvaardigd kan zijn. Het gaat dan om een delict dat door zijn (mogelijke) gevolg bedreigend is voor de samenleving of dat kan zijn, bij voorbeeld een explosieven- of drugstransport. Deze criteria dienen ter vervanging van het criterium grove aantasting van de rechtsorde.

Bovenstaande omstandigheden waarin het vuurwapen kan worden gebruikt, geven de politieambtenaar houvast bij de in concrete situaties te maken afweging. Bij de opleiding en training van de betrokken politieambtenaren wordt hieraan vanzelfsprekend uitvoerig aandacht besteed.

Algemene wet bestuursrecht

Artikel 9:8

1. Het bestuursorgaan is niet verplicht de klacht te behandelen indien zij betrekking heeft op een gedraging:

- a. waarover reeds eerder een klacht is ingediend die met inachtneming van de artikelen 9:4 en volgende is behandeld;
- b. die langer dan een jaar voor indiening van de klacht heeft plaatsgevonden;
- c. waartegen door de klager bezwaar gemaakt had kunnen worden,
- d. waartegen door de klager beroep kan worden ingesteld, tenzij die gedraging bestaat uit het niet tijdig nemen van een besluit, of beroep kon worden ingesteld;
- e. die door het instellen van een procedure aan het oordeel van een andere rechterlijke instantie dan een bestuursrechter onderworpen is, dan wel onderworpen is geweest of,
- f. zolang terzake daarvan een opsporingsonderzoek op bevel van de officier van justitie of een vervolging gaande is, dan wel indien de gedraging deel uitmaakt van de opsporing of vervolging van een strafbaar feit en terzake van dat feit een opsporingsonderzoek op bevel van de officier van justitie of een vervolging gaande is.

2. Het bestuursorgaan is niet verplicht de klacht te behandelen indien het belang van de klager dan wel het gewicht van de gedraging kennelijk onvoldoende is.

3. Van het niet in behandeling nemen van de klacht wordt de klager zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen vier weken na ontvangst van het klaagschrift schriftelijk in kennis gesteld. Artikel 9:12, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.